

[Infektioner i öron, näsa och hals](#)

Påssjuka är en smittsam virusinfektion. Ett vanligt symtom är att du blir mycket svullen på halsen och kinden. Sjukdomen är ovanlig i Sverige eftersom alla barn erbjuds vaccin. Påssjuka brukar gå över av sig själv inom en vecka, men kan ibland orsaka följsjukdomar.

Påssjuka kallas också för parotit.

Påssjuka gör att spottkörtlarna svullnar. Spottkörtlarna sitter strax framför och under öronen. Svullnaden syns ofta tydligt på utsidan av halsen och på kinden, precis framför örat. Ofta kommer svullnaden först på ena kinden, men sprider sig nästan alltid till andra kinden.

Även körtlarna under tungan kan bli svullna. Då får du svårt att gapa.

Du kan också få ett eller flera av följande symtom:

- feber
- trötthet
- illamående
- huvudvärk.

Det kan också göra ont när du tuggar.

En del som smittas av påssjuka får inga symtom alls.

Det finns andra virus som också kan ge svullna spottkörtlar, både hos barn och vuxna.

Om du eller ditt barn får svullna spottkörtlar trots att ni är vaccinerade mot påssjuka beror det troligtvis på ett annat virus. Då är symtomen ofta lindrigare. De andra virusen orsakar heller inte de följsjukdomar som kan komma efter påssjuka.

Kontakta en [vårdcentral](#) om du tror att du eller ett barn har påssjuka. Många mottagningar kan du kontakta genom att logga in.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Kontakta genast en vårdcentral eller [jourmottagning](#) om du eller ett barn har ett eller flera av följande besvär:

- Du har feber och känner dig mycket sjuk.

- Du har mycket svårt att svälja eller gapa.
- Du är stel i nacken eller har kraftig huvudvärk.
- Du har svullna testiklar.

Om det är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Påssjuka är en mycket smittsam sjukdom. Virusnet smittar genom små droppar i utandningsluften som sprids när någon till exempel nyser. Smittan kan också spridas om du tar på någonting där dropparna finns och sedan gnuggar dig i ögonen, näsan eller stoppar fingrarna i munnen. Så fort dropparna har torkat in så smittar de inte längre.

Det går vanligtvis 16 till 18 dagar från att du har blivit smittad tills du blir sjuk. Du kan vara smittsam från 2 dagar innan du blir svullen och upp till 5 dagar efter.

Man får vanligtvis påssjuka bara vid ett tillfälle i livet. Sedan blir man oftast immun. Det innebär att kroppen har ett försvar mot viruset.

Påssjuka är en så kallad [anmälningspliktig och smittspårningspliktig sjukdom](#). Det betyder att läkaren som träffar en patient som har sjukdomen måste meddela det till Folkhälsomyndigheten och regionens ansvariga smittskyddsläkare. Det görs för att myndigheterna ska kunna kontrollera om vaccinet ger ett bra skydd till befolkningen.

Sjukdomen är också smittspårningspliktig. Syftet med att spåra hur en person har blivit smittad är att få reda på vilka andra som är smittade och att förhindra att sjukdomen sprids vidare.

Antalet personer som får påssjuka har minskat på senare år. Det beror på att vaccinet ingår i vaccinationsprogrammet för barn.

Ungefär 25 till 30 personer får påssjuka i Sverige varje år. De flesta är vuxna mellan 20 och 40 år, och endast några enstaka är under 18 år.

Vaccin mot påssjuka ingår i [vaccinationsprogrammet för barn](#) i Sverige sedan 1982. Därför blir väldigt få smittade.

Du som inte har fått vaccinet som barn kan vaccinera dig även i senare ålder.

Någon enstaka gång kan en person som har blivit vaccinerad mot påssjuka ändå få sjukdomen.

Du får lämna prov om läkaren misstänker att du har smittats av påssjuka. Provet tas från din saliv. Du kan också behöva lämna ett urinprov eller blodprov.

Proverna visar om viruset eller antikroppar mot viruset finns i blodet.

Påssjuka går oftast över av sig själv efter ungefär en veckas vila. Eftersom sjukdomen orsakas av ett virus så hjälper inte antibiotika.

Feber är kroppens reaktion på infektionen och ett sätt för kroppen att försvara sig mot virusangrepp. Ett barn som har ont eller är mycket påverkad av feber kan få [receptfria smärtstillande läkemedel](#). Barn över tre månader kan få läkemedel som innehåller paracetamol. Barn från sex månader kan få läkemedel som innehåller det verksamma ämnet ibuprofen.

Kontakta alltid vården innan du ger ett barn under sex månader läkemedel. Följ anvisningarna på förpackningen noga och kombinera inte olika läkemedel.

Barn upp till 18 år bör inte använda läkemedel som innehåller acetylsalicylsyra utan att du som vuxen först har pratat med en läkare.

Det är ingen fara för barnet om du som gravid får påssjuka. Barnet riskerar inte att få några skador av sjukdomen.

Påssjuka kan ibland leda till följsjukdomar, men det är ovanligt. Risken för att påssjuka ska orsaka en följsjukdom blir större ju äldre du är när du smittas.

Här är exempel på följsjukdomar:

- [hjärnhinneinflammation](#)
- [hjärninflammation](#)
- [akut bukspottkörtelinflammation](#)
- [testikelinflammation](#)
- äggstocksinflammation.

Följsjukdomarna kan i sin tur leda till sterilitet eller dövhet.

Du kan [söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning](#) du vill i hela landet. Ibland krävs det [remiss](#) till den öppna specialiserade vården.

För att du ska kunna vara delaktig i din vård och behandling är det viktigt att du [förstår informationen](#) du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du kan också be att få information utskriven så att du kan läsa den i lugn och ro.

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också möjlighet att [få hjälp av en tolk om du har en hörselnedsättning](#).

Om du behöver [hjälpmedel](#) ska du få information om vad som finns och hur du får det.

Även barn ska vara [delaktiga i sin vård](#) och behöver förstå informationen som de får. Det finns ingen åldersgräns för när ett barn kan ha inflytande över sina vård. Barnets möjlighet att vara delaktig hänger ihop med barnets mognad.

Senast uppdaterad:

2024-08-01

Redaktör:

Rebecka Persson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Sahar Nejat , barnläkare och folkhälsovetare, Smittskydd Stockholm

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).